

Onderwerp : Evaluatie Inburgering

B&W vergadering : 3 juni 2008

Dienst / afdeling : SE.MOeD

Aan de gemeenteraad,

Op 3 april 2007 heeft uw gemeenteraad nota 'Inburgeren in Helmond = Meedoen' vastgesteld. In deze nota is aangegeven hoe we in Helmond de Wet Inburgering die op 1 januari 2007 is ingegaan vorm hebben gegeven. In de nota is aangegeven dat de beleidsuitgangspunten na 1 jaar geëvalueerd zouden worden.

Doel van deze evaluatie is in de eerste plaats om terug te kijken naar de implementatie van de nieuwe Wet Inburgering. Is de implementatie van de Wet Inburgering in de gemeente Helmond geslaagd?

In de tweede plaats is het doel van de evaluatie om met de leerpunten uit het eerste jaar een aanpak uit te rollen voor de komende twee jaar waarmee we op lokaal niveau nog meer de kwaliteit van inburgering kunnen verbeteren evenals de toename van de participatie. Ook heeft het Rijk gemeenten verzocht lokale inburgeringsagenda's op te stellen om meer mensen richting inburgering te leiden en om de kwaliteit van inburgering te vergroten. Wij stellen voor deze evaluatie en de bijbehorende aanbevelingen bij het Rijk aan te leveren als inburgeringsagenda van Helmond. Bij deze vragen wij u kennis te nemen van de gepresenteerde evaluatie Inburgering.

Beleidsmatige context

Participatiefonds / Wmo beleidsplan

Recent is het beleidsplan Wmo vastgesteld door het college en op dit moment loopt de verdere besluitvorming. Belangrijkste ambitie uit deze nota is dat we streven naar Helmond als een sociale, actieve en zorgzame stad. We willen dat onze burgers mee kunnen doen, zowel maatschappelijk als economisch. Dit sluit naadloos aan bij de ambities van het huidige Kabinet, dat voornemens is met ingang van 2009 een zogenaamd participatiefonds voor gemeenten in te stellen. Dit betekent een bundeling van de middelen voor inburgering, re-integratie en educatie. Uitgangspunt is meedoen. Maar voor sommigen van onze burgers vormt de Nederlandse taal een belemmering voor dat meedoen. Een inburgeringstraject, waarbinnen eveneens aandacht is voor maatschappelijke participatie, is dan een instrument om mensen toch mee te kunnen laten doen.

Herijking integratiebeleid

Inburgering is één van de pijlers van integratie. Het spreken van de Nederlandse taal en het hebben van kennis over de Nederlandse maatschappij en historie is een eerste voorwaarde om te kunnen integreren. Immers, integratie veronderstelt dat burgers beschikken over de competenties die nodig zijn om zelfstandig en effectief te kunnen functioneren in de context van deze samenleving.

De andere pijlers van integratie zijn 'toenadering' en 'toegankelijkheid'.

Op dit moment wordt gewerkt aan de herijking van het integratiebeleid. We maken een 'Uitvoeringsprogramma integratiebeleid 2008-2010'. Daarin maken we zichtbaar wat er al gebeurt op het terrein van integratie. Daarnaast geven we aan wat voor de komende jaren de speerpunten van het integratiebeleid zijn en welke (aanvullende) maatregelen we willen treffen.

Ten aanzien van beslispunt 'tijdelijke uitbreiding formatie afdeling Werk en Inkomen':

Met de vaststelling van de beleidsnota Inburgering heeft uw gemeenteraad op 3 april 2007 eveneens de prestatieafspraken met het Rijk vastgesteld met betrekking tot inburgering. De raad heeft de ambitie

vastgelegd dat op 31 december 2009 845 Helmonders een inburgeringstraject hebben aangeboden gekregen. In de evaluatie constateren we risico's met betrekking tot het kunnen waarmaken van deze afspraken. De belangrijkste reden daarvoor is het gebrek aan ambtelijke capaciteit. Volgens berekeningen zijn er per klant 12 uur nodig aan klantmanagement (ter waarde van in totaal € 600). De inburgeringsmiddelen die wij van het Rijk ontvangen zijn echter ontoereikend om ook de kosten voor intern klantmanagement te bekostigen. Uit de rijksmiddelen kunnen we enkel de trajectkosten betalen. Uit een benchmark met collega-gemeenten is gebleken, dat dit ook in andere gemeenten het geval is.

We zien met betrekking tot het geschetste probleem twee mogelijke scenario's:

Scenario 1:

We kiezen ervoor de prestatieafspraken die de gemeenteraad heeft gemaakt met het Rijk na te komen, wat betekent dat we 845 mensen inburgeren in de periode 2007-2009.

Dit betekent echter dat de huidige capaciteit bij W&I daartoe niet afdoende is en dat een tijdelijke uitbreiding van de capaciteit op deze afdeling nodig is.

Scenario 2:

We kiezen ervoor de prestatieafspraken die de gemeenteraad heeft gemaakt met het Rijk bij te stellen. Met de huidige capaciteit van de afdeling W&I is het mogelijk 87 mensen per jaar te laten inburgeren. Dit betekent een bijstelling van de prestatieafspraken met het Rijk van 845 naar 261.

Argumenten

1. Wachtlijsten

Op dit moment geven mensen aan te willen inburgeren. Vanwege de capaciteitsproblemen bij de afdeling W&I kunnen we deze mensen nu niet direct doorgeleiden naar Serin die de inburgeringstrajecten voor ons verzorgt. Dit betekent dat er een wachtlijst ontstaat (op 11 april 2008 staan er 55 personen op de wachtlijst en dagelijks komen er mensen bij op deze lijst). Gelet op de doelstellingen van inburgering, is dit een hoogst onwenselijk gegeven.

2. In lijn van het Deltaplan Inburgering

Minister Vogelaar heeft geconstateerd dat de resultaten met betrekking tot inburgering landelijk gezien achterblijven. Om de inburgeringsresultaten naar een hoger peil te trekken, heeft de Minister recent het Deltaplan Inburgering gepresenteerd. Het Deltaplan bouwt verder op de Wet Inburgering. Uitgangspunt van de voorgenomen kwaliteitsverbetering is het behalen van duurzaam rendement op inburgering. Dit leidt tot versterkte inzet op duale inburgeringsprogramma's, die inburgering koppelen aan bijvoorbeeld onderwijs, werk of maatschappelijke participatie. Heel concreet wil de Minister dat de kwaliteit van inburgering toeneemt en dat meer mensen deelnemen aan inburgering.

Voor een groot deel sluit de Helmondse aanpak hier al bij aan. Immers, we hebben ervoor gekozen met de inburgeringstrajecten niet alleen in te zetten op het behalen van het inburgeringsexamen, maar maatschappelijke participatie maakt een groot onderdeel uit van onze inburgeringstrajecten. En in de overeenkomst met Serin hebben we daar ook prestatieafspraken over opgenomen. Inburgeraars moeten deelnemen aan vrijwilligerswerk, stages en/of arbeid. Echter, door te kiezen voor scenario 2 zouden we ondanks de inspanningen toch op een lager volume uitkomen dan afgesproken met het Rijk. Dit druist in tegen de ambities.

3. Tijdelijke intensivering inburgering leidt tot situatie in 2012 waarin het aantal inburgeraars drastisch is afgenomen.

Op dit moment is een fors aantal van de inburgeraars al langer in Nederland. Deze mensen zijn niet verplicht om in te burgeren, maar vanuit het oogpunt van maatschappelijke participatie vinden we het wel erg wenselijk dat zij inburgeren. Volgens het Bestand Potentiele Inburgeraars dat het Rijk heeft gevormd, kent deze groep oudkomers in Helmond een omvang van 1.200 personen. Deze groep mensen is een vaste groep mensen, die de komende jaren flink wat inzet zal vragen om hen ook daadwerkelijk toe te geleiden naar inburgeringscursussen. Echter, de groep is niet groeiende en daarmee is de extra inzet een tijdelijke extra inzet. De prognose is dat deze groep over 5 jaar is bereikt. Daarna hebben we alleen nog te maken met de mensen die nieuw binnenkomen in Nederland. Deze groep is redelijk constant (ca 80 personen).

4. Nieuwe aanbesteding inburgeringsgelden 2009

De huidige inburgeringsovereenkomst met Serin loopt in 2009 af. Met de nieuwe aanbesteding van de inburgeringsgelden kan bezien worden of klantmanagement deels ook onderdeel kan uitmaken van de aan te besteden dienst en daarmee onderdeel van het bestek uitmaakt.

5. Geen negatieve consequenties voor de overige GSB-afspraken

De aanwending van de BDU-SIV gelden heeft niet tot gevolg dat we nu andere GSB-afspraken niet (geheel) kunnen realiseren.

Advies aan de gemeenteraad

Gelet op bovenstaande argumenten adviseert het college uw raad in te stemmen met scenario 1.

Urgentie in verband met wachtlijsten

Zoals hierboven gesteld vormt zich op dit moment een wachtlijst met mensen die willen inburgeren, maar die we vanwege ambtelijk capaciteitsgebrek op dit moment niet door kunnen geleiden naar Serin. Dit is naar onze mening een uiterst onwenselijke situatie en wel om de volgende redenen:

- Uw raad kan zo niet haar prestatieafpraak met het Rijk waarmaken.
- We sluiten op geen enkele wijze aan bij de plannen van Minister Vogelaar, die juist toe wil naar een intensivering van het aantal inburgeringstrajecten. Met de huidige capaciteit zijn wij niet eens in staat onze oorspronkelijke doelstellingen te halen.
- Maatschappelijk gezien is het erg onwenselijk mensen die willen inburgeren niet in de gelegenheid te stellen. Naar onze mening kan dit politiek risicovol zijn.

Gelet op bovenstaande argumenten heeft het college besloten om vooruitlopend op besluitvorming door uw raad, alvast de middelen voor de formatie-uitbreiding beschikbaar te stellen.

Verordening

Uw raad heeft tijdens de vergadering d.d. 3 april 2007 het beleid inzake de nieuwe Wet inburgering en de Verordening Wet inburgering 2007 vastgesteld. In voorliggend Wijzigingsvoorstel Verordening Wet inburgering 2007 wordt een aanpassing in aanbod van inburgeringstrajecten voorgesteld. Deze aanpassing is mede tot stand gekomen door de aanpassingen in wetgeving die vanuit het Rijk zijn ingezet met de komst van het Deltaplan. Met de komst van dit plan beoogt het Rijk een kwaliteitsslag te realiseren van de inburgering.

Middelen

Inburgeringsagenda Helmond

De Minister wil de komende maanden met de gemeente zogenaamde inburgerakkoorden gaan sluiten. Ze wil gemeenten afspraken laten maken met het Rijk om op onderdelen de inburgering te verbeteren. Hiertoe kan een gemeente een zogenaamde inburgeringsagenda opstellen. Als het Rijk door voorgestelde ideeën van een gemeente toejuicht, stelt zij eenmalig € 50.000,- beschikbaar om deze agenda mee te ondersteunen. Het voorstel is om deze evaluatie te laten dienen als onze inburgeringsagenda.

Daarnaast stelt het Ministerie middelen beschikbaar voor het werven van taalcoaches (€ 750,- per taalkoppel, met een minimum van 100 koppels per gemeente). Onze ambitie is om 200 taalkoppels te realiseren in de komende drie jaar.

Het advies van de commissie middelen, ondersteuning en economie en het advies van de commissie samenleving zal, na ontvangst, voor u ter inzage worden gelegd.

Burgemeester en wethouders van Helmond,
De burgemeester, De secretaris,
Drs. A.A.M. Jacobs. Mr. A.C.J.M. de Kroon.

De raad van de gemeente Helmond;
gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 3 juni 2008
gelet op de bepalingen van de Gemeentewet;

besluit:

1. **Kennis te nemen van de gepresenteerde evaluatie Inburgering.**
2. **Akkoord te gaan met de voorgestelde aanbevelingen, in het bijzonder:**
  - 2.1 **Met betrekking tot facilitering van inburgeraars de keuze te maken voor scenario 1, te weten tijdelijke uitbreiding van de ambtelijke capaciteit bij W&I voor een periode van 1,5 jaar.**
  - 2.2 **Aanpassen van de Verordening op een aantal onderdelen naar aanleiding van het Deltaplan Inburgering: iedere inburgeraar die wil inburgeren en past binnen de kaders van de Wet Inburgering komt voortaan in aanmerking voor gemeentelijk aanbod, dus ook de nieuwkomers. Zie hiervoor bijgevoegde tabel.**
  - 2.3 **Loslaten van de prioritaire doelgroepen zoals die door de raad zijn vastgesteld: iedereen die wil inburgeren mag inburgeren.**
  - 2.4 **Bezien of we ook inburgeraars die een andere uitkering dan een WWB-uitkering hebben, in aanmerking kunnen komen voor inburgeringstrajecten. Hierover zullen afspraken moeten worden gemaakt met uitkeringsinstanties als CWI en UWV.**
  - 2.5 **Overhevelen van de handhavingstaak met betrekking tot de Nieuwkomers, evenals de bijbehorende middelen, van de Stadswinkel naar de afdeling Werk en Inkomen.**
3. **Deze evaluatie als lokale inburgeringsagenda toe te sturen aan de Minister van Wonen, Wijken en Integratie.**
4. **Vaststellen begrotingswijziging 40-2008.**

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 1 juli 2008.

De raad voornoemd,
De voorzitter,

de griffier,

Tabel met aanpassingen in Verordening Wet Inburgering 2007

Formulering artikel in verordening- <u>oud</u> (2007)	Formulering artikel in verordening- <u>nieuw</u> (2008)	Toelichting/reden aanpassing
<p>1. Aanpassingen n.a.v. verandering in aanbod</p> <p><i>Artikel 3. Aanwijzen van de doelgroepen</i> Het college wijst de groepen inburgeringsplichtigen aan waaraan hij bij voorrang een inburgeringsvoorziening kan aanbieden. Hierbij geeft het college per wettelijk bepaalde doelgroep bijzondere aandacht aan de volgende criteria:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. binnen de doelgroep inburgeringsplichtige uitkeringsgerechtigden wordt voorrang gegeven aan de inburgeringsplichtige die een WWB-uitkering ontvangt. b. binnen de doelgroep oudkomers zonder inkomsten uit werk of uitkering wordt voorrang gegeven aan allochtone vrouwen met kinderen jonger dan 13 jaar. Binnen deze groep zullen in eerste instantie opvoeders die reeds een traject of andersoortige activiteiten hebben gevolgd, in aanmerking komen. 	<p><i>Artikel 3. Aanwijzen van de doelgroepen</i> 1. Het college kan aan iedere inburgeringsplichtige een aanbod doen. 2. Het college kan elk jaar specifieke groepen aanwijzen die met prioriteit een aanbod krijgen. 3. Het college kan aan iedere inburgeringsbehoefte een aanbod doen, mits de gemeente voor deze individu tegemoetkoming vanuit het Rijk kan krijgen.</p>	<p><i>Artikel 3. Aanwijzen van de doelgroepen</i> Lid 1 van artikel 3 is vervangen door 'kan aan iedere inburgeringsplichtige een aanbod doen. De aanpassing is het gevolg van de beleidswijziging van de gemeente om aan alle inburgeringsplichtigen een aanbod te doen (naast de verplichting om aanbod te doen aan asielgerechtigden en geestelijk dienaren). Dit heeft een verbreding van de doelgroep tot gevolg ten opzichte van de prioritaire doelgroepen in 2007. Deze aanpassing is mede mogelijk gemaakt door de vereenvoudiging van de wet- en regelgeving vanuit het Rijk, waarmee het mogelijk gemaakt is aan alle inburgeringsplichtigen een aanbod te doen.</p>